

نيسان ۱۹۰۵

نومرو : ۵

هر لسانده هر نوع آثار علميه و أدبيه
و اجتماعيه متشکراً قبول و درج
اولونور

سنه لك آبونه بدلی هریر ایچون (۱۲) فرانقدر

ژاپون ئەمپەریال کاغدی اوزەرینه
مطبوعەنك سنه لك آبونه سی
(۵۰) فرانقدر .

ایجتیهاد

آدرس : ADRESSE

IDJTIHAD
Roseraie, 2, Genève.

تلفون نومروسی : ۴۷۳۲

ژاپون کاغدی اوزەرینه مطبوع اولمایانلرك
نسخه سی (۱) فرانقدر .

برنجی سنه

آیده بر دفعه نشر اولونور ، سربست ، مجموعه عثمانیه واسلامیه در

صالو نك انصالندهكى اودايه كيردى و بر حقه . بر قلم
كيتيردى . (بو قلم و حقه بوندن دولايي بر اهميت تاريخي
حازر اولاجاق .)

چار قلمى پارماقلىرى آراسنه آلينجه بر سىماي تردد
باغلادى . اطرافنه صوك بر نظر عطى ايتدى . بوتون
وكلا آياقده و كوزلى چارك اوزدريه معطوف ايدى
نيقولاي ثاني كوزني بيانامه نك اوزدريه توجه ايتدى
ياواشجه امضالادى .

* *
*

روسیا - زاپونيا محاربهنه عائد اولاراق شو صوك
ايكى آي وقوعاتنك اك مهملى بونلردن عبارت .
روسیا داهل دوغروسى چار و عونهنسى . صوك نكاه
اميدلرني آميرال [روجه ست وه نسق] نك دوناماسى
اوزدريه ركز ايتمشلردر . ويس آميرال [توغو] ايله
آميرال [روجه ست وه نسق] دونامالرينك مصادمه .
سندن بر نتيجه قطعيه چيقاچاغنه جهان قائل كورونيور .
بر نتيجه بني روس احرار امتنك موفقيت و مظفريتندن
و منحصرأ بو جهت دن بكله رز .

ع . ج .

حکمدار و ادبیات

مبحث

۹

مقتدر اولايلىدىكى تقدیرده ادبیاتى كاملاً ايجادن
حکمدار ايچون حاصل اولاجاق فائده

عالمده بالكر بر حکمدار مطلق بولونسيدي ياخود
حكومت مطلقه دن باشقا حكومت بولونماسه يدي وياخود
هيچ كيمسه نك نه كيرمه يه نه حقيمايه مقتدر اولاماياجاي
درجه ده ايني محافظه آلتنه آلتش بر آدا بولونمش
اولسه يدي ، ظن ايدهرم ، كه بو اوچ فرضيه ده حكومت .
ادبياتك و اطاعت و تسليميتى وعظ و نصيحت ايتمين
بوتون آارقلميه نك نشر ايتديكى نوري سوندوره بيلير
و بوندن اساسلى بر استفاده ده بولونوردى .

قيود اطاعت آلتنه دوشمش بر آدمك ، مقتضاي
طبيعت اولاراق ، آلتدن كلديكى قادار آز اطاعت ايتك
ايسته مه سى شبهه سزدر ؛ حكمداركدده يندنه نه قادار
نفوذ حاكميت وارسه او قادار استعمال نفوذ حاكميت
ايتك ايسته يه جكسند شبهه يوق در . بناءً عليه كافه
تبعه نك عمى و جهلى ، حكومت ايچون پك مفيد او -
لوردى ؛ بو حكم ظن ايتم كه اثباته محتاج اولسون .
داها ايله رى كيدر و ادعا ايدهرم كه بويله بر حالده بو
كون واصل اولديغمره اعتقاد ايتديكمز كافه انوار

وقوفك حكومه ايراث ايده بيله چكي زيانه نسبة تبعه .
 لك جهالت مطلقه سندن حكومتك ايده چكي استفاده
 يك زياده اولوردي . وقوعات و مسروداتي تأييد
 ايدييور : حاكميت غير محدوده ، حكم ايده نك قوتندن
 دكل آنجاق بزم ضعيفتمزدن تولد ايده بيلير ، بوني
 ايجيمزده بيلمه ين بر كيمسه يوقدر ، چونكه هيچ
 بر كيمسه ، دېكر كيمسه لري كنديسنه منقاد ايده .
 جك قادر قوته مالك دكل در ، شوراسي ده دوغرودر .
 كه بزي تنوير ايتكده اولان انواره رغماً ، سرزنش
 ايمه يرك ، خداوندلر مزك كافه هوساتنه ، هر كون ،
 كورجه سنه اطاعت ايده رز .

جهالتك تام اولديني مملكتلرده ، بالعكس حاكميت
 مطاقه فلان و يا فلان خاندانه عائد و فلان و يا فلان
 كيمسه يه صورت قطعيه ده مودوع بر صلاحيت
 صمدانيه اولاراق طائينير . صاحب العنانك هر فالتا .
 زيايى ، هر كيف و هوايى ده عادل ، مصون تعرض ،
 مقدس بر قانون كيبي بلا اعتراض قبول اولونور ،
 شوراسي يك محقق در ، كه هر شېده اطاعت ايتك
 خصوصنده هيچ تردد ايمه ين انسانلره حكم ايتك
 بر ادكاي عادى ايجون ، داها امين در ، لاكن قدما نك
 كتابلري واسطه سيله آوروپاي حاضره نقل اولونان
 بو تردد ، آرتيق هيچ بر حكمدار طرفندن تماميله
 استيصال اولوناماز و ادبيات و ادبانك دوچار اولد .
 دوقلري و اولماقده بولون دوقلري قهر و تسلطه رغماً
 بر « تاسيت Tacite » هيچ بر زمان محو ايديله ميه جك در ،
 يالكز باشنه « تاسيت » فرمانفرما اولماق صناعتك
 امراريني انسانلره فاش ايتك ايجون مع زياده كافي در . بناءً
 عليه نجه آشكار كورونور كه ، حقيق ادبياتى تضيقه

صرف مساعي ايتك ، زمانزده ، بر حكمدار ايجون ،
 نه مدبرانه در ، نه ماهرانه در ، نه دمه معقول در . كند .
 يسنه مقاومت ايدن لر طرفندن روحنه القاولونان
 قورقوي اظهار ايتكله حكمدار امنيتنى هيچده
 بويولته مز ، تجربه بوني اونا اوكرتمش اولسه كركدر ؛
 بالعكس بوحال ايله كندى اوزهرينه داها زياده
 كين و استخفاف جلب ايدر . « اسكندريه » نك حين
 فتحنده سلطان سليم اول ، بطلميوس لر طرفندن جمع
 ايديلمش كتبك كافه سنى ، اطاعت ايتمى بيلن لر ايجون
 فائده سز . بيلمه ين لر ايجون تهلكه لى عد ايله ، احراق
 ايتدردى . (*)

[۰] اسكندريه كتب خانه سنيك احراق قهنده روايات متضاده مو .
 جوددر . عيني جنائت عظيمه نك حضرت عمر ك امريله عمرو ابن
 عاص طرفندن ارتكاب ايدلديكنى ادعا و رد ايدلرده واردر .
 ويكتور هوغو ، (وليام شكسپير - William Shakespeare)
 عنوانلى و بلکه اك محكم اثرى اولان كتابك ۱۱۳ و
 ۱۱۴ نجى صفحه لريني بوباده كى محاكمه و مطالعه سيله اشغال
 ايدسيور ؛ حضرت عمري تبرئه ايتدريك ايسته ينلره آتش لر
 پوسكورييور . مشهور « ابوالفرج » [مختصر الدول] عنوانلى
 اثرنده اسكندريه كتب خانه سنده كى كتابلرك حضرت عمر ك
 امريله آلدغي و بونلرك آتشيله تمام آلتى آى اسكندريه حمام -
 لرنيك ايصيدلديغى يازسيور ! « كيب بون » ك قولنه كوره او
 زمان اسكندريه ده دورت بيك حمام وارمش . [ابن خلدون]
 معروف و معتبر مقدمه عظيمه تاريخه سنده ، حضرت عمر ك ،
 امراسندن (سعد) واسطه سيله ، « ايران » ده مديالىرك كتب
 خانه سنى احراق و محو ايتدريديكنى قيد ايدسيور . كويا حضرت
 عمر اسكندريه كتب خانه سنى تخریب امريني وريزكن (بو
 كتابلرك محتوياتي كذب ايسه ياك آتشه ! بو كتابلرك
 محتوياتي حقايق ايسه ينه آت ك آتشه ! زيرا او حقايقك كافه ي
 قرآن ده مندرج در !) ديمش . ايش بويه اولمشه و اويل !
 اكر حضرت عمر ك سوزى دوغرو اولسه يدى حضرت پيغمبر :
 (طلب علم و حقيقت ايجون چينه قدار كيدك) بويورمازدي .
 بو دورلو افكار خودسرانه و متضاله يوزندن امت محمد سفيلى و
 سرگردان اولماقندن قورتولماي كيتدى .

طاقم اوصافی ، حکمدارک نفسنده جمع ایدر ؛ بر حاله که دوغروسی نه مصری لر ، نه تورک لر دکسه کده قدیم یونانی لر و رومالی لرده هیچ دکاز .

مبحث

۱۰

ادبیاتی کاملاً محو ایدمه بیلمه دیک ایچون حامی واستنادکاه ادبیات کورونمسی حکمدار ایچون مهم اولور .

سیاحت لر ، تجارت و بانقه ؛ آوروپا سکنه سنی عادتاً سربست قیلمشدر ؛ بر حاله که خداوندلرمن ، و سیاه سی مرینی لرمرز آرتیق بزی چوجوق وصایتی آلتده طوتامایورلر ؛ برده هنوز آوروپاده ، انسانک حر اولار . راق دوغدیغی و هیچ اولمازسه آز تضییق اولوندیغی بر قاچ کوشه خاک موجوددر ، اک مطلق العنان مستبدلر بیله تبعه سنه قارشى قطعی الزوم بر احتیاط و اداره ایله داورانمایه مجبوردر . بو حال ایله ، ممتاز محررلر ، اثر لرنده ذکر و درمیان ایدیجه ، افکار و آرای مختلفه نک انتشار و تعممی آوروپاده قولای ، هله حکمدارلر ایچون ، پک قولایدر . هریکی شیئه محبت ، میل و استراحت ، هرشیئه مطلع اولماق مراقی ، برده دها ایی اولماق احتیاج شیرینی ؛ علی روح لرده ، بو تبع لردن ذوقیاب اولماق کیفیتنی تولید ایدن اسباب دنددر ؛ و . بو قادر آثار قلمیه ایچینده ، قلب بشری اک زیاده تحریک ایدن کتابلرک زیاده حرص ایله آرانان و اوقونان کتابلر اولدینی کورولور . بو ارتجاجی حصوله کتیرمک ایچون بر مؤلف ، متعدد وسائطه مالکدر ؛

لاکن بر چوق عصر اول مصرده مستبدانه حکم سورن بو بطلمیوس لر و بر چوق عصر صوکره آوروپاده استبداد ایله اجرای سلطنت ایدن اون دوردونجی لوتی و سائر حکمداران بر چوق ارباب قلمی اعزاز و مکافات ایله تجیل ایتدیلر . بو حاله ، صورارم ، مصرده بطلمیوس لر ، آوروپاده لوتی لر ، شارلر و فرانسوالر کندیلرینه اطاعت اولونمای سلیم اولدن دها آز می ایسترلردی ؟ ظن ایتیم ؛ فقط اونلر ، تبعه نک اطاعتنه ، مؤلف لری و کتابلری پک آز مضر کوریورلردی .

آوروپای حاضرده عادات و اخلاقک حالی نظر اعتباره آلینیرسه بزم حکمدارلرمن ، بو نقطه ده بویله حکم ویرمکه آلدانمازلر . هر شیئه نصفاً مالک بولونمازنی ، بو عادات و اخلاقک یوزندن بیلمه لی ز ، نیته کیم ملکات طبعیه منری ضعیفلاتان و متباق ملکاتمنری ، دها ایی بر تربیه نک بزی وقایه ایدمه بیله جک اولدینی فساد اخلاق - دن کندیمزی وقایه یه مقتدر اولمازمنه مانع اولان ده یینه تربیه مزدر . ایچینده دوغوب بویودیک فساد اخلاق ؛ حکمدارک عادتاً ر نصف ثانیسی اولور ، و ، حکمداری کندی کندیسيله اصلاً اوبوشامایان بر فرده تحویل ایدر . حقیقه شخصیتده بو نصف ثانی ؛ حلم و ظلم ، غرور و دلناوای کبی یکدیگرینه مخالف اولدینی حاله بر بویله متحد و بزه خوف و اطاعت الهامندن غیر خالی بر

[محمد - Mahomet] عنوانی فاجعه سنده ، وولتهر ، حضرت عمرک آغزینه ، شعار تحکم و تفرددن خالی اولمایان :

Le peuple aveugle et faible est né pour les grands hommes

بتنی قویور ، که « ضعیف و کور قوم ، بویوک آدم لر ایچون دوغمشدر » دیمکدر .

اولان انسان ، عینی زمان ده ، اونك واسطه سیله اك بیوك
شان قازانیر . (۰)

بك دوغورودر اعتقادنده اولدیغ بو تعریف بر کره
قبول ایدیلنجه . فنون صرفه دن باحث اولمایان باشقا
بر یرده موضوع بحث و تدقیق اولاجاق هرانی اثرک ،
احتوا ایتدیکی « پره نسیپ » لرله ، حکم و نفوذ
غیر محدودده دوقونمسی لابدر ؛ زیرا بر محرر نه قادر
کوم و احتیاطکار اولورسه اولسون ینه مساوی
اخلاق ی مدح ایده من ، منبعی نه شخص واحدک
کیف و هواسنه تسلیمینده ، نه اطاعتده ، نه
دهشتده اولامایاجغنی کوسوتمکسزین حقیقی فضیلتی
تعلیم اتمه سی ایسه داها کوچدر .

بو قاعده وضع اولوندوقدن سوکره دیرم . که ،
داستانی اشعارده علویات دن هیچ بری . هیچ بر هائله ،
هیچ بر قومهدیا ، هیچ بر تاریخ ، نه هجویه ، نه اثر
فلسفی ، نه نطق ، حاصلی مادرغال (ازدواج شر-
قیسی) و سوداوی صونه ترله پاستورال (چوبان عالمی
شرقی لری) مستثنا ، ادبیاتده تعلق اولان هیچ بر
شی ، بر حکومت مطلقه آتنده ، قدرت و نفوذ
حکمداری بی آز چوق تخریش اینکسزین هیچ بر
زمان مقصود حقیقینه یتیشمه یه و حقیقی سوبله مه یه
میسر اولاماز . اگر التزام اختصار ایتک ، بخصوص

[۰] مشهور «وصیتنامه» نك صاحبي و كندیسی پاپاس اولدینی
حالدده خرسیتانیتی و عموم افکار دینی بی بغایت حر اندیشه نه بر
تعقق ایله حاده تنقیددن کچیرمش اولان ژان مه سیله J. Meslier
«عقل سلیم : Le Bon Sens» عنوانلی اثرکن بنده فضیلت نه در ؟
سؤالنه : «باشقارلینک خیر و سلامتنه چالیشما یه بزى سوق ایدن
بر تمایل در « دیله / جواب ویریور . کتاب مذکور صیفه ۱۰۹

لاکن بو وسائط ایچینده وقایع عظیمه نك مادرلری اولان
تشبثات عالییه یی نجیب ، مشعشع ، محکم رنگرله تصویر
ایتمک دن داها مؤثری یوقدر .

کسک ابداعات شاعرانه ایله کرک منابع تاریخیه دن
استنباط ایدهرک . کرک کسب معروفیت ایدهرک کرکسه
منافع بشر اوزره ینه فلسفه نك ضیافتی سوق ایدهرک بو
مقصدده وصول میسر اولور . هر نوع حکومت آتنده
حتی اك زیاده متفسد الاخلاق اولان حکومتده بیله .
تصویری هیجان قلوبه سبب اولاییلن عشق و محبت
مستثنا ، اگر بر مؤلف ، کبریا پرور مثال لر ذکر ایله
احترافات عظیمه تحریک ایتک ایسترسه حر بر قوم دن
بحث اتمه لی در . شبهه سز بونك ایچون درکه شبانه ، رو-
ماده ، آتنده ، ایسپارطده جریان ایتمش اولان شی-
لرک کافه سی کمال اعتنا ایله تدریس و تعلیم اولونور و
کنج لرک نظری ، ایرانك ، آتورک ، مصرک و مستبدلرینک
تاریخدن اوزاق طوتولور .

فضیلتی تصویر ایچون مؤلف ابداع خیالی یه مراجعه
مجبور اولورسه فضیلتی ، موجود اولمش بولوندینی برده
آرامیه ، اسبابی معاینه اتمه یه ، آثارینی تفصیل اتمه یه و
فضیلتی قاعده اتخاذ اتمه یه قارئ لری تحریک اتمه لی در .
هر نه واسطه ایله اولورسه اولسون مقصدلری تعلیم
فضیلت اولان کتابلردن باشقا ای کتتاب یوقدر
دیسهم بن دن اثبات مدعا ایچون دلائل ایسته نیله جکی
خاطر مه کلز ؛ و بنم ، فضیلت دن آکلادیغ او صناعت
نجیه و مفیده درکه بالخاصه عمومک منافعیه مشغول

بو برنجی کتابده ، بنجه متخذ بر قانون اولماسهیدی ، مسروداتم ایچون بیک صورت اثبات بولونوردی ؛ یالکر بر صورت اثباته انحصار ایدیورم .

شیمدی صورارم : هانکی اثر واردر ، که ایچینده مؤلفی ، عشق و محبتدن باشقابر احتراصی موضوع بحث و تفصیل ایتش اولسون ده ، زمانک برنده ، بر حکمدار طرفندن کاملاً و یاقصماً نهی ، تحقیر دوچار افترا ، رد و یاخود معروض تعقیبات قیلینمش اولماسین ؟ لاکن بوندن نه نتیجه حاصل اولور ؟ اثرلر ای اولدو .

قلری حالده ، بقا بولور و قدیر و غیر قدیر بوتون بو عدوان لردن زیاده معمر اولورلر ؛ بوکون آوروپای اداره ایدن حکمدارلر ، ذاتاً موجود ای کتابلرک تدوالده و مطالعه اولونماقده دوامی منع ایدمه دیکی کیی عددلری محدود دیکر آثار قلمیه نك کون کورمه سنه ده مانع اولاماز ؛ آچیق دن آچیغه ادبیاتك علیهنده بولونمایاراق ، دائماً ذکالری ، دهالره تقدیم و دهایی ، صورت ماهرانده ، سوئیۀ عادیتہ تنزیل ایتیه سعی ایله ارباب دهایی ، لازم اولدینی قادر دوشونمک و یازماق ملکه سی بر اقبایان زرین زنجیرلره زنجیرله یه رک ، مؤلفلری مکافاتلاندیرمای بیلیرلر سه حکمدارلر مدبرانه حرکت ایتش اولورلر . عینی ملاحظه ایله ، وفات لردن صوکره محررلرک آثارینی تکرار طبع ایتدیره رک خاطره لری تخیل ایدر کیی کورونمکله ده حکمدارلرک ایی یامش اولورلر ؛ واقعا عینی اثرلر کندی زمان لرنده یازیلمش اولسه یدی ، آلرندن کلدیکی حالده ، حکمدارلر میدان انتشاره وضعه دکل محو و اطفایه شتاب ایدرلر دی . تاجداران ، بو صورتله ، ادبیاتك تأثیرندن قورقما دیق بلربنه خلق اقناع ایتیه ، بلکه ، موفق اولورلر ؛

بو نوع یاپما لاقیدلق ، دوشونمکده و یازماقده کی طرز سربازانه سیله بر شهرت یاپماق ایسته یه جک اولان محرری جسارت دن دوشورمه به آزار دیم ایتیز ؛ زیرا تمغای حقیقه تله ایدن ایی به مسکوک آثار حقنده بر آزار قهر و تسلط ، اک برنجی محررک اولور ؛ چونکه بو قهر و تسلط ، آثار مقهوره نك داها زیاده عمومیت و سرعت ایله انتشار ایدره رک آزار زمان طرفنده چوق استفاده یی موجب اولماسنه معاونت ایدر .

روح نسا

مترجمی

عبدالرحمن بدرخان

مؤلفی

ماریون

برده شاید بو سوزلرک کافه سی مقارن حقیقت اولوب قادینک ارککه اجرا ایتدیردیکی حرکات مجنونانه ده مبا لغه ایدیلمیور ایسه ارککی افعال مذکور ه سنندن دولایی مؤاخذه و اتهام ایتک دن قادینی هانکی بر قوه عادلّه منع ایده بیلیر .

کورولیورکه اهوای نفسانییه هائله لرنده بازیجه قارب شیلقلی در زیرا بر طرفک محکو هیتی دیکرینک ده محکومیتی دیمکدر .

شونی ده سویله یه لمکه بزه ایتدیکی فنا لغه مقابل بر شی وارسه اوده بزم اولنره ایتدیکیمز فنا لقدر .